

Liisa-Ly Pakosta
Justiits- ja Digiministeerium
info@justdigi.ee

Koopia:
Registrite ja Infosüsteemide Keskus
rik@rik.ee

16.07.2025 nr 26

Pöördumine täitmisregistriga seondult

Austatud Liisa-Ly Pakosta

Õiguskantsler on oma 01.07.2025 seisukohas nr 7-7/250081/2504808 märkinud, et alates 01.01.2024 ametliku registrina kasutusel olnud riigi andmekogu ja teabevahetuskeskkonna täitmisregister kaudu on teatud riigiasutustel olnud juurdepääs pangasaladusele, muu hulgas pangakonto väljavõtetele, pangakonto omaniku teadmata ja loata ning kohase õigusliku aluseta. Seisukohas on välja toodud, et päringute võimaldamise hetkel puudus täitmisregistril põhimäärus, mis oleks reguleerinud, kuidas registrit peetakse, mis andmeid sinna kantakse, kuidas andmeid töödeldakse ning kuidas andmeid väljastatakse. Õiguskantsler esitas oma kirjas justiits- ja digiministrile ettepanekud kehtestada esimesel võimalusel täitmisregistri põhimäärus ja reguleerida põhimääruses järelevalve täitmisregistri kasutamise üle sellisel viisil, et oleks võimalik kontrollida ka iga konkreetse päringuga seonduvaid asjaolusid.

Justiits- ja Digiministeerium teavitas 09.07.2025, et õiguskantsleri 01.07.2025 ettepanekut arvestades otsustas ministeerium täitmisregistri põhimääruse viivitamata kehtestada. Määrus jõustus 14.07.2025.

Eelnevast tulenevalt:

1. Palume selgitada, kuidas Justiits- ja Digiministeerium tagab, et täitmisregistri kaudu infopäringutele juurdepääs oleks piiratud selliselt, et päringuid saavad edaspidi esitada üksnes selleks õigustatud asutused, kellel on päringu tegemiseks seadusest tulenev selge ja konkreetne õiguslik alus ning need asutused saavad andmeid üksnes neile seadusega ettenähtud ulatuses?

Ministeeriumi kodulehel avaldatud info kohaselt täitmisregistri kaudu päringuid teinud asutuste jaoks peatatakse teenus põhimääruse jõustumisel ehk 14. juulil ning nende õigus taastatakse pärast Justiits- ja Digiministeeriumi poolse kontrollimehhanismi läbimist. Eelnevast tulenevalt palume selgitada, milles seisnevad ministeeriumi poolt läbiviidavad kontrollimehhanismid. Kas Justiits- ja Digiministeerium on koostanud iga konkreetse ametiasutuse osas õigusliku analüüsi, milles on hinnatud ametiasutuse seadusest tulenevaid ülesandeid, mille jaoks juurdepääsu vajatakse; konkreetseid norme, mille alusel ametiasutus võib päringuid täitmisregistri kaudu esitada ning kas need normid, millele riigiasutused oma taotluses tuginevad täitmisregistri kaudu andmete saamiseks (näiteks detailne pangakonto väljavõte), on piisavad? Lisaks, kuidas dokumenteeritakse juurdepääsuõiguste hindamine ning millise aja tagant kontrollitakse uuesti isikute juurdepääsuõiguste vajalikkust ja ulatust. Juhul, kui leitakse täitmisregistri mitte õiguspärane kasutamine, siis millised on võimalikud sanktsioonid nende asutuste osas?

Samuti palume ministeeriumi seisukohta täitmisregistri põhimäärusest lähtuvalt pankade vastutuse osas täitmisregistri kaudu tehtud infopäringutele vastamisel. Krediidiasutuste seaduse § 88 lg 6⁴ sätestab, et krediidiasutus ei ole kohustatud kontrollima täitmisregistri kaudu esitatud järelepärimise andmeväljadele sisestatud andmete õigsust. Siiski, kas ja millises ulatuses sätestab täitmisregistri põhimäärus pankadele omakorda kohustuse kontrollida riigiasutuse poolt täitmisregistri kaudu tehtud infopäringu õigsust, sealhulgas päringu sisulist põhjendatust, päringu tegemise eesmärki jm.

2. Pangad soovivad esitada täiendavad seisukohad 14.07.2025 jõustunud täitmisregistri põhimäärusele.
2024. aasta alguses oli pankadel võimalus esitada ettepanekuid täitmisregistri põhimääruse projektile, kuid pangad ei saanud ministeeriumilt tagasisidet, kas pankade ettepanekutega arvestatakse. 14.07.2025 jõustunud täitmisregistri põhimääruses on pankade ettepanekuid arvestatud osaliselt. Pangad soovivad esitada jõustunud täitmisregistri määruse osas täiendavad ettepanekud esimesel võimalusel. Hea meelega oleme valmis ka kohtumiseks ministeeriumi esindajatega, et selgitada sektori seisukohti.

3. Täitmisregistri kaudu pangasaladuse alla kuuluva informatsiooni avaldamine on leidnud meedias erinevat kajastust. Kuna juhtumi valguses on suurenenud märkimisväärselt pankadele tehtavate kliendipäringute arv, teeme ettepaneku koostada selge ja pankadega kooskõlastatud kommunikatsioon riigi poolt seoses täitmisregistri kaudu toimunud andmevahetusega ja edasiste tegevuste osas.

Loodame, et ministeeriumil on võimalik Pangaliidu ettepanekutega arvestada.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrin Talihärm
Tegevjuht